

บรรณานุกรม

หนังสือ

ภาษาไทย

กรุณา - เรื่องอุไร กุศลาศัย. วาทะคดี. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์ 438/3, 2521.

กำจัด สวัสดิโอ , นพ. วิธีรู้ความสำเร็จในการทำงาน. : เชียงใหม่ : ห้องสมุด
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2526.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. อัตตศึกษา : ศาสตร์แห่งการรู้จักตนเอง. กรุงเทพมหานคร
ห.จ.ก ภาพพิมพ์ , 2530.

_____ . วิถีแห่งทุกข์ : วิถีแห่งความสุข. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก.
ภาพพิมพ์ , 2530.

คณะกรรมการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจเพื่อการพัฒนาชนบทวิทยากรอุบลราชธานี. คู่มือการฝึกอบรม
พัฒนาจิตใจเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สัมชายการพิมพ์ , 2528.

คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจิตใจสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
มิติใหม่ของการพัฒนาจิตใจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประเทืองวิทย์, 2528.

คณะกรรมการพัฒนากำลังคนและประสิทธิภาพข้าราชการเพื่อการพัฒนาชนบท คณะกรรมการ
พัฒนาชนบทแห่งชาติ. หลักสูตรเสริมสร้างจริยธรรมข้าราชการเพื่อการพัฒนาชนบท.
กรุงเทพมหานคร : เรืองแสงการพิมพ์ , 2528

เจก ธาระสิริ, นพ. การบริหารแบบไทยไทยเพื่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร :
2530 (อัดสำเนา)

_____ นพ. ทำอย่างไรจึงจะมีอายุยืนยาวและมีความสุข : ที่ระลึกในวันคล้ายวันเกิด
ครบรอบ 84 ปี สวัสดิโอสถานุเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สยามรัฐ
2528.

ชาญณรงค์ โตช่วงค์ และ คณะ. พลโทประหยัด รอดใจถึงทอง : นายพลนักพัฒนา. กรุงเทพ
มหานคร : เนติกุลการพิมพ์ , 2528.

- ทรงจิต พูลลาภ. "การพัฒนาชุมชนชีวิตใหม่" การพัฒนาคุณภาพกำลังคนในแนวทางการพัฒนาชุมชนชีวิตใหม่. 13 กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์, 2529.
- ธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชนจำกัด, 2527.
- นิพนธ์ คันทเสวี, ศจ.ดร. คุณภาพกำลังคนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์, 2526.
- "_____". มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2528
- บุญทัน ดอกไธสง, รศ.ดร., ธเนศ ต่วนชะเอม. กระบวนการและวิธีการพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รัชดา, 2528.
- บัณฑิต อินทรชীন. การบริหารงานบุคคลและการสัมมนางานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2526.
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2525.
- ประชา พรหมนอก, พล.ต.ต. ตำรวจกับการพัฒนา การพัฒนานำการปราบปราม. กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์, 2530.
- ประเวศ วะสี, ศจ.นพ. พุทธเกษตรกรรมกับสันติสุขของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2530
- ปลั่งศักดิ์ อาสา. ปรัชญาชีวิตศาสตร์แห่งความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์สภาคการพิมพ์, 2528.
- พงษ์สิทธิ์ คงตรีแก้ว, ร.ต.อ. "กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมและทัศนคติของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529

- พุทธทาสภิกขุ. เรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม. กรุงเทพมหานคร : จักรานุกูลการพิมพ์ , 2530.
- พระราชวรมุนี(ประยุทธ์ ปยุตโต). ทางสายกลางของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอัมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด , 2530.
- _____ . ธรรมบัญญัติสำหรับทุกคน. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก.สินประสิทธิ์การพิมพ์ , 2527.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ,ดร. บททวนการพัฒนารัฐบาลไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทดีแอนเอสจำกัด, 2515
- ไพโรจน์ สิตปรีชา. การบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนไทย . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- วิญญู สาธร . "การฝึกอบรม" การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิชการพิมพ์ , 2527.
- มัลลี เวชชาชีวะ. "การฝึกอบรม" วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ฉบับพิเศษ (2529) : หน้า 10
- เย็นใจ เลหาวิช, ดร. "สรุปแนวทางในการพัฒนารัฐบาล" พลโทประยุทธ์รอดโพธิ์ทอง นายพลยกพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เมติกุลการพิมพ์ , 2528:159
- วิจิตร วาทการ,หลวง. วิธีการทำงานและสร้างอนาคต. กรุงเทพมหานคร : เสริมวิทยาบรรณาการ, 2527.
- วิทย์ เทียงบุรณธรรม. เป็นผู้เฮ้ไว้อื่น. กรุงเทพมหานคร : แพรวศึกษา , 2521
- วิรัช เตียงหงษากุล. หลักการพัฒนารัฐบาล : บทบาทของสถาบันการศึกษากับการพัฒนารัฐบาล. กรุงเทพมหานคร : หจก.อักษรทิพย์ , 2529.
- วศิณ อินทสระ. หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธรูปศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ธรรมะของเครือซิเมนต์ไทย, 2530.
- ศูนย์ส่งเสริมและประสานงานการเผยแพร่อุดมการณ์แผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง (ศษท.)
อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง : นโยบายและแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิคตอรี เพาเวอร์พอยท์, 2529.

- สนั่น สุมิตร. วินัยเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย และความเจริญรุ่งเรืองของชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ , 2517
- สุภาวงศ์ จันทรวานิช และคณะ. งานวิจัยเชิงคุณภาพในประเทศไทย : บทวิเคราะห์และบรรณมิติวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เซ็นเตอร์ นับลีเคชั่น , 2525.
- สมิต อาชวินิกุล. การพัฒนาตนเอง. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสยามบรรณกิจ จำกัด, 2527.
- สุทัศน์ สุขุมวาท , พล.ต.ต. "การบริหารงานพัฒนา : ตำรวจ ตัวเร่งในการพัฒนาประเทศ"
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , 2522.
- อุทัย บุญประเสริฐ. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : 2529
(อัดสำเนา)
- อนุสรณ์ ทรัพย์มณี. แนวทางสร้างหมู่บ้านเพื่อชีวิตใหม่ของไทยที่ความยากจนได้ภายใน 4 ปี
กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์ , 2521.
- อรุณ รัชธรรม. พฤติกรรมข้าราชการไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , 2524.
- ไวยาท สุทธราชักษ์ , บรรณาธิการ. แนวคิดและประสบการณ์ในการจัดการศึกษาเพื่อการ
พึ่งตนเอง. กรุงเทพมหานคร : 2530

ภาษาอังกฤษ

John Galtung etal. Self - Reliance : A strategies for Development.

London : Bagle - L' Ourerture Publications, 1980

Winer j.B. Statistical Principles in Experiment Design New York : Mc
Graw-hill Book, 1971.

เอกสารอื่น ๆ

ชจรศักดิ์ หาญณรงค์. แนวคิดใหม่ในการฝึกอบรม. เอกสาร กอ.21-009 สำนัคฝึกอบรมสถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (12-21 ธันวาคม 2526)

- กินัทธ์ นาคตะ. "การคอร์ปชั่นในวงราชการไทย : การสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน" วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 3 (กรกฎาคม 2520) : 355.
- ทวีวัฒน์ ปิตยาเนท. เอกสารประกอบการบรรยายวิชามูลสารวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ภาค วิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . ไม่ปรากฏปีพิมพ์. หน้า 10
- ประจักษ์ บุญอารีย์. "สหกรณ์ใจ จุดเริ่มต้นของการพัฒนาหมู่บ้าน" วารสารเคล็ดใหม่ เพื่อนักพัฒนา. 59 (เมษายน 2530). 12-15.
- ฝ่ายฝึกอบรมศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาวิทยาลัยครูเลย. การดำเนินงานตามอุดมการณ์
แผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง, 2530. (อัดสำเนา)
- พระครูพรหมญาณวิกรม. คู่มือการพัฒนาจิตตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง , 2530 (อัดสำเนา)
- พยนต์ โอภาสี. การบริหารใจ เอกสารประกอบการบรรยายที่จังหวัดนครปฐม (12 ธันวาคม 2526) หน้า 2.
- วุฒิชัย จำรงค์ "หลุมพรางในการฝึกอบรม" วารสารข้าราชการ. 11 (ธันวาคม 2520) : 57-69.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี. สรุปผลการอบรมพัฒนาจิตใจแผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง บ้านห้วยยาง ต. โพนสูง กิ่ง อ. ไชยวาน จ. อุดรธานี 2528 (อัดสำเนา)
- ศูนย์การฝึกอบรมที่ 3 วิทยาลัยครูเลย. รายงานผลการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร 1 กก.ภ.จว. เลข - ทนองคายุรัตน์ที่ 1-15. 2529 (อัดสำเนา)
- สัมภาษณ์
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2531
- ฉลอง ภูศรีโสม, ตต. ตำรวจประจำกองกำกับตำรวจภูธรจังหวัดเลย. สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2530.
- สุวารีย์ ศรีบุณะ อาจารย์วิทยาลัยครูเลย สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2530.

บรรยาย

ประหยัด ภูหนองโอง . ประธานมูลนิธิธรรมิกชน คนตาบอดจังหวัดขอนแก่น บรรยายที่
วิทยาลัยครูเลย 14 พฤศจิกายน 2530.

อาจอง ชุ่มสาย ณ อรุณยา, ดร. ประธานมูลนิธิสัตยาไสย . บรรยายวันที่ 25 มีนาคม 2531.

สุทธิ คະสุวรรณ. รองผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย. บรรยายที่วิทยาลัยครูเลย 13
พฤศจิกายน 2530.

ภาคผนวก ก

ที่ ทม.0309/8054

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท 10500

26 ตุลาคม 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นายสุรศักดิ์ เพิ่มผล นิสิตชั้นปริญญาโท บัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษากระบวนการและการติดตามผลโครงการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจข้าราชการตำรวจกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล และ อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ เป็น อาจารย์ที่ปรึกษาในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบถ้อยคำที่นิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ที่ ทม 0309/8554

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท 10500

20 พฤศจิกายน 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้กำกับการตำรวจภูธร จังหวัดเลย

เนื่องด้วย นายสุรศักดิ์ เพิ่มผล นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาออก
โรงเรียน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษากระบวนการและ
การติดตามผลโครงการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจข้าราชการตำรวจ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด
เลย" โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล และ อาจารย์ ดร.ทวิวัฒน์
พิทยานนท์ เป็น อาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยว
ข้องโดยการ สัมภาษณ์แก่ข้าราชการตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจตามโครงการพัฒนา
บุคลากร ที่วิทยาลัยครูเลยทุกรุ่น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้นิสิตได้เก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าว และหากจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังสถานีตำรวจภูธรต่าง ๆ ของจังหวัดเลย ให้
ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ ก็จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ที่ ทม 0309/8554

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท 10500

20 พฤศจิกายน 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

เนื่องด้วย นายสุรศักดิ์ เพิ่มผล นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอก
โรงเรียน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษากระบวนการและ
การติดตามผลโครงการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจข้าราชการตำรวจ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด
เลย" โดยมี ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล และ อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์
พิทยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
โดยการ สัมภาษณ์แก่ข้าราชการตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจตามโครงการพัฒนา
บุคลากร ที่วิทยาลัยครูเลยทุกรุ่น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดอนุญาตให้ผลิตได้เก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าว และหากจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยัง กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย เพื่อ
ให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ ก็จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ที่ ลย 0015/17467

ศาลากลางจังหวัดเลย

ถนนมะลิวัลย์ เลข 42000

14 ธันวาคม 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แจ้งจังหวัดว่า นายสุรศักดิ์ เพิ่มผล
 นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อเสนอเป็น
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษากระบวนการและการติดตามผลโครงการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจ
 ข้าราชการตำรวจ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
 เกียรติวรรณ อมาตยกุล และ อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ บิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้
 นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์
 ข้าราชการตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจตามโครงการพัฒนาบุคลากรที่วิทยาลัยครูเลยทุกรุ่น
 จึงเรียนมาเพื่อขอให้ท่านโปรดอำนวยความสะดวกตามสมควรแก่ นายสุรศักดิ์
 เพิ่มผล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิสุทธิ สิงห์จรรวรกุล)

รท. รองผู้ว่าราชการจังหวัด ทำการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

สำนักงานจังหวัด ฝ่ายแผนและโครงการ

โทร. 811746

ภาคผนวก ๒

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

เรื่อง การศึกษากระบวนการและการติดตามผลโครงการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจข้าราชการตำรวจ

กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย

ส่วนที่ 1

ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่เกี่ยวกับตัวผู้ตอบมากที่สุด

ข้อ 1. อายุ.....ปี

ข้อ 2. สถานภาพสมรส

โสด

ไม่โสด

ข้อ 3. เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาจิตใจที่วิทยาลัยครูเลย รุ่นที่.....

ส่วนที่ 2

แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับการพัฒนาจิตใจก่อนเข้าอบรมและในปัจจุบัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบ ทั้งในช่วงก่อนเข้ารับการอบรม และความเป็นจริงในปัจจุบัน

ที่	คำกล่าว	ปัจจุบัน					ก่อนเข้าอบรม					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	การรู้จักและเข้าใจตนเอง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐ ☐

ที่	คำกล่าว	ปัจจุบัน					ก่อนเข้าอบรม						
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
2	ท่านและครอบครัวมี มีการเห็นลึน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
3	รายจ่ายในครอบครัว มีสูงกว่ารายรับ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
4	สุขภาพร่างกายของ ท่านแข็งแรง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
5	มีสุขภาพจิตดี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
6	มีค่านิยมประหยัด เรียบง่าย และใช้ หลักธรรมเพื่อดำเนิน ชีวิต	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
7	สมาชิกในครอบครัวมี ความภูมิใจในตัวท่าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
8	ความสงบสุขภายใน ครอบครัว	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
9	รู้สึกวิตกกังวล เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ อย่างตรงไปตรงมา ของท่านไปขัดผล ประโยชน์ของผู้มี อำนาจหรือนายทุน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐

ที่	คำกล่าว	ปัจจุบัน					ก่อนเข้าอบรม						
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
10	ให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านเมื่อเขาได้รับความเดือนร้อน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
11	เห็นความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการภายในหน่วยงาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
12	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดกับเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ปัญหาในการทำงาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
13	มีการประสานงานกับประชาชนในพื้นที่เพื่อหาข่าวหรือสืบสวนคดีความ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
14	การลงแขกทำงานเป็นสิ่งจำเป็นของสังคม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
15	หลีกเลี่ยงการประชุมประจำเดือน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
16	ได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบโครงการสำคัญของหน่วยงาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐

ที่	คำกล่าว	ปัจจุบัน				ก่อนเข้าอบรม							
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
17	ปฏิเสธการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
18	ยึดถือหลักการปฏิบัติตามหลักการประสานความคิดประสานงานประสานผลประโยชน์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
19	นอนตื่นสาย	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
20	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
21	มีรายได้จากอาชีพรองหรืองานพิเศษที่สุจริต	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
22	สนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนทักษะในการดำเนินชีวิตและการทำงาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
23	งานที่ได้รับมอบหมายคั่งค้าง	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
24	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระคนในครอบครัว	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
25	ทำงานตรงตามเวลา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐

ที่	คำกล่าว	ปัจจุบัน					ก่อนเข้าอบรม						
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
26	ความเข้มแข็งอดทน อดกลั้นต่ออุปสรรค และปัญหา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
27	หลีกเลี่ยงการปฏิบัติ หน้าที่ตามคำสั่งของผู้ บังคับบัญชาที่สั่งโดย ชอบด้วยกฎระเบียบของ ทางราชการ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
28	เต็มใจที่จะให้บริการ แก่ผู้มาติดต่อราชการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
29	ความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ราชการตามนโยบาย ของรัฐและหน่วยงาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
30	มีความกตัญญูต่อผู้มี พระคุณ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	☐	☐
31	ใช้คำพูดหรือแสดง กิริยาเพื่อเรียกร้อง สินบน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
32	ยอมรับสินบนเมื่อมีผู้ เสนอให้	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐

ที่	คำกล่าว	ปัจจุบัน					ก่อนเข้าอบรม						
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
33	มีวส์มกับสตรีเพศที่มีใช้ภรรยาของตน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
34	ดื่มเหล้าหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
35	สูบบุหรี่	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
36	ข้อหวยใต้ดิน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
37	ข้อลือดเตอรรี	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
38	เล่นการพนันชนิดอื่นๆ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐
39	เที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	☐	☐

ส่วนที่ 3

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการฝึกอบรม

คำชี้แจง เขียนวงกลมล้อมรอบตัวเลขที่เห็นด้วยมากที่สุด

1. คณะผู้จัดการฝึกอบรม ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนในการดำเนินการฝึกอบรม ได้ดีเพียงใด

  1. ควรปรับปรุง
  2. พอใช้
  3. ดี
  4. ดีมาก
2. คณะผู้จัดการฝึกอบรมมีมนุษยสัมพันธ์ หรือเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระดับใด

  1. ควรปรับปรุง
  2. พอใช้
  3. ดี
  4. ดีมาก
3. เนื้อหาสาระของหลักสูตรการฝึกอบรม เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาจิตใจมากน้อยเพียงใด

  1. น้อย
  2. ค่อนข้างน้อย

3. ดี 4. ดีมาก
4. กิจกรรม เพลงหรือเกมส์ต่าง ๆ เหมาะสมต่อการพัฒนาจิตใจมากน้อยเพียงใด
1. ไม่เหมาะสม 2. เหมาะสมปานกลาง
3. เหมาะสมมาก
5. สื่อที่ใช้ประกอบอบรมเช่น ภาพยนตร์ วิทยุ สไลด์ แผ่นใส แผ่นภาพ หรือ ตัวอย่างของจริงที่เห็น มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด
1. ไม่เหมาะสม 2. เหมาะสมปานกลาง
3. เหมาะสมมาก
6. วิทยากรที่ให้การอบรมท่านมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้ดีเพียงใด
1. ควรปรับปรุง 2. พอใช้
3. ดี 4. ดีมาก
7. วิทยากรที่ให้การอบรมส่วนใหญ่มีความสามารถในการเข้าความสนใจ และสร้างบรรยากาศในการสอนได้ดีเพียงใด
1. ควรปรับปรุง 2. พอใช้
3. ดี 4. ดีมาก
8. วิทยากรส่วนใหญ่มีมนุษยสัมพันธ์หรือประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีได้มากน้อยเพียงใด
1. ประพฤติตัวไม่เหมาะสม 2. เหมาะสมปานกลาง
3. เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ 4. เหมาะสมทุกประการ
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมเหมาะสมเพียงใด
1. มากเกินไป 2. น้อยเกินไป
3. พอดี
10. สถานที่และสภาพแวดล้อมในการอบรมมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาจิตใจมากน้อยเพียงใด
1. ไม่เหมาะสม 2. เหมาะสมปานกลาง
3. เหมาะสมดีแล้ว

11. วิธีการคัดเลือกผู้เข้าอบรมมีความเหมาะสมเพียงใด □
1. เหมาะสมดีแล้ว
  2. ไม่เหมาะสม เพราะ.....
12. ในการฝึกอบรมท่านประทับใจสิ่งใดมากที่สุด
1. ....
  2. ....
  3. ....
  4. ....
  5. ....
13. ในการฝึกอบรมท่านเห็นว่า มีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขอะไรบ้าง
1. ....
  2. ....
  3. ....
  4. ....
  5. ....
14. ข้อเสนอแนะสำหรับการฝึกอบรมครั้งต่อไป
1. ....
  2. ....
  3. ....
  4. ....
  5. ....

15. หลังจากที่ผ่านมาการอบรมไปแล้วท่านประสบปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างต่อการนำ
ความรู้หรืออุดมการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติจริง (เลือก ได้มากกว่า
1 ข้อ)

1. มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว
2. มีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย , ชุมชน
3. มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน
4. มีปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา
5. อื่นๆ ระบุ.....

ภาคผนวก ค

เปรียบเทียบระดับการพัฒนาจิตใจก่อนและหลังการฝึกอบรมจำแนกเป็นรายชื่อ

การพัฒนาจิตใจ	ก่อนอบรม		หลังอบรม		t-test
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การรู้จักและเข้าใจตนเอง	3.50	1.30	3.59	2.40	0.52
2. การไม่มีท้อแท้	3.26	0.94	4.09	0.75	14.86
3. รายรับจ่ายในครอบครัว	3.28	1.13	3.95	0.91	9.97
4. สุขภาพร่างกาย	2.92	1.09	3.44	1.074	8.84
5. สุขภาพจิต	3.65	0.87	3.96	0.92	7.32
6. รู้จักประหยัด เรียบง่ายและใช้ หลักธรรมในชีวิต	3.55	0.89	4.06	0.79	11.24
7. ความภูมิใจของสมาชิกในครอบครัวต่อ ผู้เข้าอบรม	3.19	0.94	3.93	0.78	13.39
8. ความสงบสุขภายในครอบครัว	3.58	0.91	4.18	0.71	13.21
9. การไม่เกรงกลัวอิทธิพลของนายทุน	3.50	0.89	4.04	0.82	12.06
10. การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน	3.86	0.82	3.30	1.19	-6.96
11. การให้ความสำคัญของการจัดตั้ง กองทุนสวัสดิการ	3.45	0.82	3.94	0.79	11.80
12. แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน ร่วมงาน	3.49	0.96	4.20	0.81	13.92
13. การประสานงานกับประชาชนในพื้นที่	3.36	0.91	3.98	0.78	13.18
14. การเห็นความจำเป็นของประเพณี ลงแขก	3.50	0.92	4.09	0.75	14.41
15. การเข้าประชุมประจำเดือน	3.54	0.98	4.03	0.91	11.05
16. การได้รับความไว้วางใจจาก ผู้บังคับบัญชา	4.46	0.97	4.76	3.68	6.72

การพัฒนาจิตใจ	ก่อนอบรม		หลังอบรม		t-test
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
17. การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ	2.88	0.876	3.29	0.87	9.40
18. การยึดหลักประสานความคิด ประสานงานและประสานผลประโยชน์	4.38	0.86	4.60	0.70	5.81
19. การนอนตื่นเช้า	4.05	0.93	3.37	.087	-10.23
20. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.38	1.04	4.27	0.19	9.82
21. การหารายได้จากอาชีพเสริมที่สุจริต	3.41	1.02	4.11	0.83	12.56
22. การใฝ่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ	2.28	1.04	2.78	1.14	10.98
23. การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	3.34	0.96	4.1	0.77	14.35
24. การทำงานบ้านแบ่งเบาภาระคนใน ครอบครัว	4.21	0.98	4.59	0.81	7.68
25. การทำงานตรงตามเวลา	45.61	0.80	3.46	1.06	-15.18
26. ความเข้มแข็งอดทนอดกลั้นต่อ ปัญหาอุปสรรค	3.71	0.92	4.25	0.75	11.43
27. การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา โดยชอบธรรม	6.57	0.90	4.21	0.75	13.45
28. การให้บริการแก่ผู้มาติดต่อราชการ	4.42	0.88	4.69	0.74	7.49
29. ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่	4.12	0.79	4.62	0.55	11.61
30. การกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ	4.48	0.74	4.56	0.56	1.83
31. การไม่แสดงท่าทีเพื่อเรียกร้องสินบน	4.56	0.73	4.72	0.57	3.33
32. การไม่ยอมรับสินบน	4.35	0.91	4.75	0.64	7.52
33. การรักและซื่อสัตย์ต่อภรรยาตน	4.38	0.93	4.57	0.82	4.72
34. ปฏิเสธเหล้าหรือเครื่องดื่มที่มึนเมา	3.69	1.22	4.28	0.87	10.12
35. งดสูบบุหรี่	3.65	1.22	4.34	0.85	11.76

การพัฒนาจิตใจ	ก่อนอบรม		หลังอบรม		t-test
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
36. ไม่ซื้อหวยใต้ดิน	4.08	1.03	4.55	0.72	10.39
37. ไม่ซื้อล็อตเตอรี่	4.01	1.06	4.29	0.92	6.76
38. ไม่เล่นการพนัน	4.37	0.94	4.70	0.63	7.14
39. ไม่เที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์	4.16	1.03	4.65	0.67	9.61

ระยะเวลาที่ฝึกอบรมพัฒนาจิตใจ

ข้าราชการตำรวจกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย ทั้ง 15 รุ่น

<u>รุ่นที่</u>	<u>วันที่</u>	<u>เดือน</u>	<u>ปี พ.ศ.</u>
1	11-15	มีนาคม	2529
2	17-21	มีนาคม	2529
3	5-9	พฤษภาคม	2529
4	12-16	พฤษภาคม	2529
5	19-23	พฤษภาคม	2529
6	12-16	สิงหาคม	2529
7	20-24	สิงหาคม	2529
8	8-12	กันยายน	2529
9	15-19	กันยายน	2529
10	8-12	กันยายน	2529
11	15-19	มกราคม	2529
12	14-18	มกราคม	2530
13	21-25	มกราคม	2530
14	11-15	พฤษภาคม	2530
15	15-22	พฤษภาคม	2530

ภาคผนวก ง

เกมขายวัว

เป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่กระตุ้นแรงจูงใจให้ผู้เข้าฝึกอบรมคิด ถกเถียง เพื่อละลายพฤติกรรม ลดมานะ ลดทิฐิ เข้าใจตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น (รู้เขารู้เรา)
2. ให้เกิดการถกเถียงและสร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
3. ให้เข้าใจธรรมชาติแห่งความแตกต่างทางความคิดของตนเองและเพื่อเป็นสื่อในการ

สอนคุณธรรม

คุณธรรมและสาระที่ต้องการเน้น

1. คนแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย ความคิด และจิตใจ ทุกคนมีเหตุผลของตนเอง จึงควรยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
2. บนความแตกต่างทางความคิดจิตใจของคน การจะทำให้คนมาร่วมมือร่วมใจกันพัฒนา จึงไม่ใช่เรื่องง่าย แต่เราต้องทำให้คนร่วมมือ ร่วมใจกันเพื่อการพัฒนา ด้วยความมีสัมมาทิฐิถูกต้อง และปฏิบัติไปในทางเดียวกัน

สื่อ

โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ (ในแผ่นใสหรือแผ่นภูมิ)

นายแดงซื้อวัวมา	2,000 บาท
ขายให้นายดำไป	3,000 บาท
นายแดงซื้อคืนจากนายดำอีก	4,000 บาท
แล้วจึงขายต่อให้นายขาว	5,000 บาท

ถามว่า นายแดงได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร?

การสร้างสถานการณ์

1. กระตุ้นแรงจูงใจให้เห็นว่าเป็นโจทย์เลขง่าย ๆ ระดับชั้นประถมปีที่ 2
2. ให้เวลาคิดรอบแรก 2-3 นาที
3. ถามหาคำตอบจากคนไหนบ้างคนนี้บ้าง (จะได้คำตอบไม่เหมือนกัน)

กระตุ้นให้คิดใหม่.....

4. กระตุ้นให้คิดใหม่ให้รอบคอบ ก็ยังได้คำตอบไม่เหมือนกัน
5. สุ่มถามหลาย ๆ คน หลาย ๆ กลุ่ม เพื่อให้หาคำตอบด้วยการปรึกษา สอบถามคนข้างเคียง แล้วปล่อยให้ถกเถียงกันระยะหนึ่ง 2 - 3 นาที
6. นับจำนวนผู้ตอบแต่ละคำถามและแจ้งบนกระดานให้ทราบ 2 - 3 ครั้ง

เหตุการณ์ระหว่างการแข่งขัน แต่ละคนจะคิดและได้คำตอบไม่เหมือนกันทำให้เกิดการถกเถียงกันอย่างหนัก ต่างคนต่างก็ยืนยันว่าของตนถูก บางคนก็เปลี่ยนใจ ทำให้จำนวนคนตอบในแต่ละคำตอบในการตรวจสอบแต่ละครั้งไม่คงที่ เช่น คนที่ตอบได้กำไร 1,000 บาท อาจจะมี 20 คน ในการตรวจสอบครั้งแรก แล้วค่อย ๆ ลดลง ขณะที่คนที่ตอบว่าได้กำไร 2,000 บาท มีจำนวนเพิ่มขึ้นแต่อย่างไรก็ตามก็ไม่มีทางที่จะได้คำตอบเหมือนกันได้

เมื่อถามเพื่อตรวจจำนวนผู้ตอบในแต่ละคำถาม 3-4 ครั้ง และผู้เข้ารับการฝึกอบรมตกลงกันไม่ได้ อาจจะทำให้ไปถกเถียงกันต่อหลังเลิก และนัดเฉลยในตอนเช้า จะทำให้น่าปัญหาไปถกเถียงกันตึกตื่น แต่ก็ยังตกลงกันไม่ได้ แม้แต่ในตอนเช้ายังถกเถียงกันต่อไป แต่ก็ไม่มีข้อยุติเช่นเคย

วิเคราะห์และสอนคุณธรรม วันรุ่งขึ้น กระตุ้นให้ทราบว่าเฉลยคำตอบและให้ตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่า ตัดสินใจเลือกคำตอบใด แล้วกลุ่มคนที่มีความมั่นใจในแต่ละคำตอบออกมาแสดงวิธีคิดแล้วบอกว่า "ทุกคนถูกต้อง" ซึ่งจะให้ผู้เข้าอบรมงงเล็กน้อย และซักถามต่อไปว่า "เพราะอะไร" หมายความว่าอย่างไร?

ผู้เฉลยจึงถามต่อไปอีกว่า วิวัดนี้นายแดงซื้อมานานเท่าไร ซื้อมาจากไหน บรรทุกอะไรมา ต้องเสียเงินหรือไม่ เลี้ยงไว้นานเท่าไรจึงได้ขาย เสียค่าใช้จ่ายไปในการเลี้ยงดูเท่าไร ? เงื่อนไขเหล่านี้ไม่เคยได้บอกไว้ จึงสรุปไม่ได้ว่าใครถูกใครผิด ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและวิธีการคิด จึงสรุปว่า คนเราคิดแตกต่างกัน หากเราจะพัฒนาจะต้องรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และหาข้อตกลงร่วมกัน บนความแตกต่างทางความคิดของคนหลายคน การจะทำให้คนคิดเหมือนกันจึงเป็นเรื่องยาก แต่ต้องทำและต้องให้คนคิดเห็นสอดคล้องกันไม่ได้ จึงจะพัฒนาได้สำเร็จ

เกมทายปัญหาชิงรางวัล

จุดประสงค์ เพื่อฝึกให้กล้าคิด กล้าพูด และกล้าแสดงออก เพื่อให้รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกการร่วมมือกัน และรับผิดชอบร่วมมือกัน และเป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรม คุณธรรมที่ต้องการเน้น

ความร่วมมือ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ และการอภัย ความเข้าใจในสังคม

สื่อ

กระดาษคำตอบขนาด 3 x 8 นิ้ว 5 - 10 แผ่น กระดานดำหรือเครื่องฉายภาพยนตร์
ข้ามศีรษะ ช่องปัญหา 5-10 ปัญหา (ตามต้องการ)

การดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยยึดกลุ่มเดิมที่แบ่งไว้ใน การฝึกอบรม โดยปกติจะมีกลุ่มละ 15-20 คน ประมาณ 4 - 8 กลุ่ม (ไม่เกิน 120 คน)
2. ทำตารางแสดงผลการตอบคำถามของแต่ละข้อของแต่ละกลุ่ม
3. อ่านปัญหาให้แต่ละกลุ่มร่วมกันคิดหาคำตอบทีละข้อ ใช้เวลาข้อละ 2 นาที โดยให้แต่ละกลุ่มจัดตัวแทนเป็นผู้ส่งสารประจำกลุ่ม นำส่งภายในเวลาที่กำหนด
4. เมื่อทุกกลุ่มส่งคำตอบวิทยากรจะให้คะแนนแต่ละกลุ่มที่ตอบถูก (โดยสมมุติ) ให้ 1 คะแนน กลุ่มที่ตอบผิด (โดยสมมุติ) ให้ 0 คะแนน คะแนนที่ให้ในคะแนนสมมุติ จะให้ตามที่ตกลงไว้แล้วโดยไม่คำนึงความเป็นจริง แต่ต้องปิดไว้เป็นความลับ โดยปกติจะกำหนดคะแนนโดยสมมุติดังตัวอย่าง

ครั้งที่ กลุ่ม	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	5
2	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	5
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
4	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	5
5	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	5
6	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	5
7	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	6
8	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	4

5. พยายามช่วยให้แต่ละกลุ่มได้แสดงออกอย่างเต็มที่เช่น แสดงความดีใจกับได้คะแนน โดยกลุ่มอื่น หรือภายในกลุ่ม ให้กลุ่มอื่นแสดงความเสียใจกับกลุ่มที่ไม่ได้คะแนน

6. เมื่อแข่งขันเสร็จแล้วก็รวมคะแนน และแสดงความยินดีกับผู้ชนะ และแสดงความเสียใจกับผู้แพ้ และให้ผู้ชนะออกมาเล่าถึงวิธีทำงานและแสดงความรู้สึกอาจจะถามกลุ่มอื่นๆ ในทำนองเดียวกันอีก 1-2 กลุ่ม แล้วจึงเฉลยคำตอบ

7. เมื่อผ่านการสัมภาษณ์แล้วจึงถามว่า ต้องการคำตอบหรือไม่ จะได้รับคำตอบว่า "ต้องการ" ในทันที เพราะมีความสงสัยว่าทำไมคำถามง่ายๆ ในบางข้อกลุ่มของตนจึงตอบไม่ถูก เมื่อเฉลยเพียง 1 หรือ 2 เท่านั้นเองกลุ่มที่ตอบถูกและไม่ได้คะแนนจะรู้ทันทีว่า "ถูก โกงหรือถูก หลอก" และเรียกร้องความยุติธรรมทันที

8. ยอมรับว่าที่ให้คะแนนไปนั้น เป็นคะแนนกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วส่วนที่ถูกจริงๆ นั้นยังไม่ทราบต้องเฉลย จึงเฉลยใหม่ และให้คะแนนใหม่ในตารางคะแนนเดียวกัน เมื่อรวมคะแนนแล้วคะแนนที่ได้จริงๆ จะเปลี่ยนไป กลุ่มที่ชนะอาจจะแพ้ กลุ่มที่เคยได้คะแนนน้อยที่สุดอาจจะเป็นผู้ชนะก็ได้

พฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการแข่งขัน

1. เมื่อได้คะแนนที่ดีใจ และเมื่อไม่ได้คะแนนก็เสียใจ
2. ร่วมมือกันหรือเอาชนะกลุ่มอื่น ๆ
3. มีบางคนแสดงออกในความเป็นผู้นำอย่างเห็นได้ชัด
4. กลุ่มที่ถูกให้คะแนนน่าจะคึกคักเมื่อได้คะแนนแต่ละข้อ
5. กลุ่มที่ถูกกำหนดให้ผิดตลอดจะท้อแท้สิ้นหวัง เฉยเมย
6. เมื่อถูกสัมภาษณ์ กลุ่มที่ได้คะแนนมากมักจะบอกว่า ที่ได้คะแนนน่าจะชนะเพราะ

ความร่วมมือร่วมใจกันทุกคน ส่วนกลุ่มที่ผิดตลอดมักจะแสดงอาการหงุดหงิด

7. เมื่อทราบความจริง กลุ่มที่ถูกกำหนดให้แพ้จะดีใจส่วนกลุ่มที่ถูกกำหนดให้ชนะจะเจ็บบ เมื่อรู้ว่าถูกหลอก

วิเคราะห์พฤติกรรม จากพฤติกรรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงออกร่วมกัน แสดงให้เห็นความเป็นจริงในโลก ดังนี้คือ

1. คนทุกคน (กลุ่ม) ต้องการเป็นผู้ชนะ
2. เมื่อชนะก็ดีใจ ได้รับคำสรรเสริญ
3. เมื่อแพ้ก็เสียใจ ไม่พอใจและอาจจะได้รับคำติฉินนินทา
4. ความจริงในสังคมโลกมี 2 ประเภท คือความจริงจริงๆ และความจริงโดยสมมุติ

คนส่วนใหญ่มักติดอยู่กับความจริงโดยสมมุติ เหมือนกับกลุ่มที่ถูกกำหนดให้ชนะก็ดีใจ โดยไม่ทราบว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร

5. จากพฤติกรรมที่เราได้พบ ทำให้ได้ข้อคิดว่าเราจะต้องเข้าใจธรรมชาติของโลกและชีวิตไม่ควรดีใจ เสียใจมากเกินไปจนขอบเขต การมีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข และ ทุกข์ ย่อมเกิดขึ้นได้กับคนทุกคน ควรรักษาไว้ให้ปกติ มีสมาธิในการปฏิบัติงานในชีวิตตามทางสายกลางโดยไม่ไหวหวั่นและไม่ประมาท

6. การที่เราจะพัฒนาองค์กรหรือหมู่บ้านได้นั้น เราจึงต้องไม่มามัวหลงไหลอยู่กับความจริงโดยสมมุติ ทุกคนต้องหันเข้ามาร่วมมือประสานใจกันร่วมกันแก้ปัญหา แบ่งปันผลได้อันพึงมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อความสุขของทุกคนร่วมกัน

ข้อสังเกตในการใช้เกม

1. อาจจะตัดปัญหาเหลือน้อยข้อเมื่อมีเวลาน้อย แต่ไม่ควรต่ำกว่า 5 ข้อ
2. จะต้องเก็บความลับให้ได้ ในเรื่องเกี่ยวกับการให้คะแนน
3. กระตุ้นให้แสดงออกอย่างเต็มที่ ซึ่งที่ปรึกษาประจำกลุ่มมีบทบาทอย่างมาก
4. เนื่องจากเกมนี้เป็นที่ จะใช้เล่นกับกลุ่มเดิมอีก ไม่ได้จะต้องกำชับให้ผู้ที่เคยผ่านมา

แล้วหลังการเล่นเสมอว่าเมื่อมีการเล่นเกมนี้ก็ต้องปิดเป็นความลับ หรืออาจจะช่วยยุบส่ง เพื่อให้เกมดำเนินไปตามเป้าหมาย

เกมดึงเอว

จุดประสงค์

เพื่อความสัมพันธ์ที่รื่นเริง ผ่อนคลายความตึงเครียด ฝึกความร่วมมือร่วมใจ และเป็นสื่อในการสอนคุณธรรม

คุณธรรมที่ต้องการเน้น

การรู้จักปล่อยวาง ทางสายกลาง การรู้แพ้รู้ชนะ

อุปกรณ์ ผ้าขาวม้าหรือเชือกเส้นโต ๆ ยาว 1 เมตร

การเตรียมทีมแข่งขัน

1. แบ่งผู้เล่นออกเป็นสองฝ่าย ๆ ละ 10-15 คน แล้วแต่จำนวนผู้เล่นซึ่งอาจจัดเป็นหลายทีม ตั้งแต่ 2 ทีมขึ้นไป แต่ไม่ควรจะเกิน 4 ทีม

2. แต่ละทีมกอดเอวกันเป็นแถวตอน ประจันหน้ากับคู่ต่อสู้

3. ใช้ผ้าขาวม้าทบครึ่งทมุมเป็นเกลียวให้มันคง หรือใช้เชือกแทนก็ได้ ให้คนหัวแถวคู่แข่งขัน

4. แต่ละทีมให้มีผู้ฝึกสอนได้ 2 คน และผู้จัดการทีมได้ 1 คน

กติกาการแข่งขัน ทีมใดปล่อยมือจากผ้าขาวม้าหรือเชือกก่อน หรือวางมือทำให้แถวขาดจากกัน ถือว่าแพ้ ชนะ 2 ใน 3 ครั้งถือว่าชนะ

การแข่งขัน

1. ชี้แจงกติกา - ให้แต่ละทีมเตรียมพร้อม

2. กระตุ้นให้สู้ทีมตรงกันข้าม สู้.....ไม่สู้

3. จัดกองเชียร์

4. ให้สัญญาณการแข่งขัน - แข่งขัน 2 ใน 3 เที้ยว

เหตุการณ์ที่เกิดระหว่างการแข่งขัน

1. คู่แข่งขันดึงเอวสู้กันอย่าเอาเป็นเอาตาย สักระยะหนึ่งจะเกิดอาการเจ็บมือหรือเอว จึงวางมือ ล้มระเนระนาดทั้งสองฝ่าย ด้วยความสัมพันธ์ที่ทุกคนเล่น คนเชียร์ ทีมชนะก็ดีใจ ส่วนทีมแพ้ก็ต่างตำหนิซึ่งกันและกัน

2. เมื่อฝ่ายใดชนะก็จับมือให้รู้ว่าได้รับชัยชนะ
3. ให้โอกาสวางแผนหลังการแข่งขันแต่ละครั้ง 1-2 นาที
4. แข่งขันให้รู้แพ้ - ชนะ หรือเสมอแล้วแต่กรณี

วิเคราะห์และสอนคุณธรรม เรียกตัวแทนทีมแพ้มาทีมละ 1 คน เลือกคนที่วางมือหรือแสดงออกอย่างสนุกสนาน

สัมภาษณ์

ถาม - สนุกไหม	ตอบ - สนุกครับ
ถาม - ทำไมจึงวางมือ?	ตอบ - จับมือและเอว เอวจะขาด
ถาม - วางมือแล้วสบายขึ้นไหม?	ตอบ - ครับ สบายขึ้น
ถาม - ถ้าขึ้นไม่วางจะเป็นอย่างไร?	ตอบ - เอวขาดแน่ ๆ ครับ ฯลฯ

สอนคุณธรรม "หนักนาก็วางเสีย" รู้จักปล่อยวางเสียบ้าง ในชีวิตคนต้องเผชิญปัญหาตลอดเวลา ตั้งแต่เกิดจนตาย การต่อสู้แก้ปัญหาในชีวิตอาจจะสำเร็จ (ชนะ) บ้าง ล้มเหลว (แพ้) บ้าง เป็นเรื่องธรรมดาของโลก อย่าดีใจหรือเสียใจจนเกินไป แต่ต้องแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยความมีสติและใช้ปัญญา ไม่ประมาท โดยใช้ทางสายกลาง

เวลาที่ใช้

ใช้ตอนเช้าหลังออกกำลังกายในตอนเช้า เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากาย ซึ่งประกอบด้วย การบริหารร่างกายด้วยการออกกำลังกาย การผ่อนคลายรีนเรจและการพักผ่อนในที่นี้คือ การผ่อนคลายด้วยเกมง่าย ๆ หรือการกีฬา ใช้เวลาปฏิบัติประมาณ 15 - 25 นาที

เกมหาหมู

จุดประสงค์

เพื่อความสัมพันธ์ ผ่อนคลายความตึงเครียด ความคุ้นเคยและสามัคคี เพื่อใช้เป็นสื่อสอนคุณธรรม

คุณธรรมที่ต้องการเห็น

ความไม่เห็นแก่ตัว ความซื่อสัตย์ (ไม่โกง) ความร่วมมือและ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การเตรียมการแข่งขัน

ให้แยกแถวชายออกเป็นวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 15-20 เมตร

กติกาการแข่งขัน

ให้จับกลุ่มตามคำสั่งถ้าบอก "ห้า" ให้หาเพื่อนให้ได้ 5 คน เมื่อได้ครบแล้วให้หนึ่งลงคนหากกลุ่มไม่ได้หรือช้า หรือโกง มีความผิดจะถูกจับ การบอกจำนวนควรอยู่ระหว่าง 5 - 12 ถ้ามากหรือน้อยกว่านี้ จะรวมกลุ่มกันง่าย หรือช้าเกินไป ไม่สนุกเท่าที่ควร

การแข่งขัน

ชี้แจงกติกาการเล่น จัดหากรรมการ 5 - 6 คน คอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกติกา สั่งจับกลุ่ม 5,7,9,8,6,10 แล้วแต่จะสั่ง

เหตุการณ์ระหว่างเล่น

เกิดการวิ่งรวมกลุ่มกันอย่างโกลาหล บางคนหากกลุ่มไม่ได้ วิ่งวุ่น บางกลุ่มเกินต้องไล่คนใดคนหนึ่งออกไป บางกลุ่มไม่พอ ต้องไปยื้อแย่งสมาชิกจากกลุ่มข้างเคียง บางคนจับมือเพื่อนวิ่งไปเพื่อหาสมาชิกเพิ่ม เมื่อเห็นกลุ่มเขาต้องการเพิ่มก็ผลัดกันจากเพื่อนเอาตัวรอดบางกลุ่มเกินแต่ไม่มีใครอยากออกไป จึงยอมผิดกติกา (โกง) ทั้งกลุ่ม บางกลุ่มไวชวายเป็นเมื่อเห็นเพื่อนโกงเมื่อเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ต้องจำคนที่ก่อเหตุไว้ เพื่อเรียกมาสัมภาษณ์

วิเคราะห์และสอนคุณธรรม เกมนี้ผู้เข้าฝึกอบรมจะแสดงให้เห็นธรรมชาติของคนหลายอย่างเช่น ความต้องการเป็นผู้ชนะ ความเห็นแก่ตัว ความรักเพื่อนฝูง ในขณะที่ต้องการทำตามกฎระเบียบ กติกาที่วางไว้ คนที่ถูกจับเป็นคนสุดท้ายหรือกลุ่มสุดท้าย มักจะให้คำตอบเหมือน ๆ กันดังนี้

ถาม - ทำไมจึงเข้าไม่มีกลุ่มกับเขา

ตอบ - ไปกลุ่มไหน เขาไม่เคย

ถาม - ถูกไล่ออกจากกลุ่มไหน

ตอบ - โป้มน กลุ่มโป้มน - กลุ่มนี้

ถาม - กลุ่มนี้ทำไมจึงไล่เขาไป

ตอบ - พลแล้วครับ

ถาม - กลุ่มนี้ทำไมจึงโกง

ตอบ - รักเงินครับ ฯลฯ

คำตอบจากการสัมภาษณ์จะสร้างความสับสนแก่ผู้เฝ้าสังเกตมาก เมื่อสัมภาษณ์แล้วจึงให้มุมมองคุณธรรม ซึ่งให้เห็นธรรมชาติของมนุษย์ว่าคนทุกคนเห็นแก่ตัวด้วยกันทั้งนี้แต่ถ้าคนแต่ละกลุ่ม แต่ละคนเห็นแก่ตัว เพื่อแก่งแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกันมากเกินไป สังคมก็เดือดร้อน คนจะอยู่ร่วมกันด้วยความเป็นสุข จึงต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ลดความเห็นแก่ตัวลง ดูแลช่วยเหลือคนข้างเคียงเมื่อเขาได้รับทุกข์ ไม่ต่างคนต่างอยู่ และทุกคนต้องร่วมมือกันปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และควบคุมให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ถ้ากฎเกณฑ์ใหญ่หาก็เห็นหน้าเข้ามาช่วยกันแก้ไข ถือปฏิบัติร่วมกันไม่ต่างคนต่างเอาตัวรอด ต้องร่วมมือกันต่อต้านความไม่ดีและคนไม่ดี ไม่เห็นพลังเงียบ คนโกงที่บอกไม่ได้ สอนไม่ได้จริง ๆ ก็ต้องจัดการด้วยความเมตตาและเงียบซาดตามกฎหมายอย่างยุติธรรม

เวลาที่ใช้

ตอนเข้าหลังการบริหาร ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

ประวัติผู้เขียน

นายสุรศักดิ์ เติมผล เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2504 ที่บ้านเลขที่ 25 ถนนสุโขทัย
อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาเอก
ระบบโรงเรียน วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อปีการศึกษา 2525 ปี พ.ศ. 2526 เข้ารับราชการที่ศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนจังหวัดอุบลราชธานี
และในปีการศึกษา 2529 ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ภาควิชาการศึกษาเอกโรงเรียน คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาในปี การศึกษา 2530

